

«Тасдиқ мекунам»

Ректори Муассисай давлатии

таълимии «Донишгоҳи давлатии

Бохтар ба номи Носири Хусрав»,

профессор Шодиён М.С.

“ 06

2019 с

ХУЛОСАИ

кафедраи адабиёти тоҷики Муассисай давлатии таълимии «Донишгоҳи давлатии Бохтар ба номи Носири Хусрав»

ба диссертатсияи Раҳматова Озодаҳон дар мавзӯи «Соҳт, мавзӯъҳо ва поэтикаи қасидаҳои Сайфи Исфарангӣ», ки барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои филологӣ аз рӯи ихтисоси 10.01.01 – Адабиёти тоҷик пешниҳод гардидааст.

Диссертатсия дар кафедраи адабиёти тоҷики Муассисай давлатии таълимии «Донишгоҳи давлатии Бохтар ба номи Носири Хусрав» омода гардидааст.

Муаллифи диссертатсия омӯзгори кафедраи забон ва адабиёти тоҷики Коллечи омӯзгории Донишгоҳи давлатии Бохтар ба номи Носири Хусрав мебошад.

Мавсуф соли 2009 Донишгоҳи давлатии Қўрғонтеппа ба номи Носири Хусрав (ҳозира Муассисай давлатии таълимии «Донишгоҳи давлатии Бохтар ба номи Носири Хусрав»)-ро аз рӯи ихтисоси забон ва адабиёти тоҷик хатм намудааст. Давоми солҳои 2010-2014 дар шуъбаи ғоибонаи аспирантураи Донишгоҳи давлатии Бохтар (Қўрғонтеппа) ба номи Носири Хусрав аз рӯйи ихтисоси 10.01.03 – адабиёти ҳалқҳои мамолики хориҷӣ (адабиёти тоҷик) аз рӯи ихтисоси забон ва адабиёти тоҷик таҳсил кардааст.

Шаҳодатнома оид ба супоридани имтиҳонҳои номзадӣ (забони хориҷӣ аз 07.02.2016 бо баҳои «хуб», таъриҳ ва фалсафаи илм аз 10.03.2018 бо баҳои «хуб») аз тарафи Донишгоҳи давлатии Бохтар ба номи Носири Хусрав дода шудааст.

Роҳбари илмии унвончӯ академики Академияи илмҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон, доктори илми филология, профессор Н.Ю. Салимӣ мебошад.

Мавзӯи диссертатсияи Раҳматова Озодахон дар ҷаласаи Шӯрои олимони Донишгоҳи давлатии Бохтар аз 23.02.2015, суратмаҷлиси №7 тасдиқ гардидааст.

Аз муҳокимаи диссертатсия чунин натиҷагири қарда шуд:

Диссертатсия ба таҳқиқи соҳтор, мавзӯъҳо ва поэтиқаи қасидаҳои Сайфи Исфарангӣ бахшида шуда, дар сатҳи хуби илмӣ-назариявӣ таълиф ёфтааст. Сайфи Исфарангӣ аз ҷумлаи намояндагони барҷастаи адабиёти бадеии асрҳои 12-13-и форсу тоҷик буда, маҳсусан дар жанри қасида маҳорати беназир дорад. Қасоиди Сайфи Исфарангӣ дар таҳаввули минбаъдаи ин жанри маъруфи асрҳои мазкур нақши беназир доранд, ба ҳамин хотир таҳқиқу баррасии вижагиҳои мавзӯй ва соҳтории онҳо барои равшантар тасаввур намудани марҳалаҳои рушду нумӯи ин жанри маъруф ва дар маҷмӯъ, адабиёти асрҳои 12-13 мусоидат менамояд.

Диссертатсия аз муқаддима, се боби асосӣ бо дарбаргирии зербобҳои мувоғиқ, ҳулоса, номгӯи сарчашмаҳо ва адабиёти истифодашуда иборат мебошад.

Мақсад ва вазифаҳои таҳқиқот ба таври мукаммалу муфассал таҳлилу баррасӣ намудани соҳтор, мавзӯъ ва поэтиқаи қасидаҳои Сайфи Исфарангӣ мебошад. Бо дарназардошти фарогирии масъалаи ёдшуда тадқиқу таҳқиқи маҳсусиятҳои шаклию мазмунӣ ва ҳунарии қасоиди Сайфи Исфарангӣ аз муҳимтарин ҳадафҳои рисола ба ҳисоб меравад.

Мундариҷаи диссертатсия ба талаботи таҳқиқоти соҳавӣ аз рӯйи ихтисоси 10.01.01 – Адабиёти тоҷик) мувоғиқат мекунад.

Таҳқиқоти диссертационӣ мустақилона дар асоси таҳлили ҳаматарафаи сарчашмаҳо ва маъҳазҳои илмию таърихии марбут ба рӯзгору осор ва ҳунари шоирии Сайфи Исфарангӣ сурат гирифтааст. Аз ҷумла, дар ҷараёни кори ҳуд муҳаққиқ ба «Тазкират-уш-шуаро»-и Ҷавнатшоҳи Самарқандӣ, «Ҳафт иқлим»-и Амин Аҳмади Розӣ, «Оташкада»-и Лутфалибеки Озар, «Наштари ишқ»-и Ҳусайнқулихони Азимободӣ, «Маҷмаъ-ул-фусаҳо»-и Ризокулихони Ҳидоят, «Миръот-ул-хаёл»-и Шерхони Лудӣ, «Тазкират-уш-шуаро»-и Муҳаммад Соҳиби Фарруҳободӣ ва осори таҳқиқотии Э. Браун, Ҳ. Эте, С. Айнӣ, С. Нафисӣ, Аббос Иқбол, Забехуллоҳи Сафо, А. Фитрат, Ҳ. Мирзозода, Ш. Ҳусейнзода, Л. Сулаймонова, З. Сиддиқӣ, М.Л. Рейснер, У. С. Казакова, А. М. Хурсонӣ ва дигарон назар доштааст.

Асосҳои назариявӣ ва методологии таҳқиқотро осори илмиву назариявии донишмандону адабиётшиносони маъруфи ватаниву бурунмарзӣ, аз ҷумла Ҳермон Эте, Эдвард Браун, Е.Э. Бертелс, Бадеуззамони Фурӯзонфар, Забехуллоҳи Сафо, Ян Рипка, Абдулғаниӣ

Мирзоев, Холиқ Мирзозода, Расул Ҳодизода, Аълохон Афсаҳзод, Ҳудой Шарифзода, Абдунабй Сатторзода, Мирзо Муллоахмадов, Носирчон Салимй ва дигарон ташкил медиҳанд.

Навоварии илмии таҳқиқот дар он ифода меёбад, ки мавзӯи мавриди назар бори аввал дар адабиётшиносии тоҷик ҳадафи таҳқиқоти мушаҳҳас ва ҳамаҷониба қарор дорад. Дар диссертатсия дар иртибот бо рӯзгор ва осори шоир соҳту муҳтаво, хусусиятҳои умда ва фарқунандаи қасоиди ў, инчунин маҳорати мазмунсозию маъниофарии эҷодкор мавриди таҳлилу баррасии ҷиддӣ қарор дода шудааст.

Аҳамияти амалӣ ва назариявии таҳқиқот дар он аст, ки диссертатсия барои муайян намудани масоили камомӯҳтаи адабиёти классикии форсии тоҷикӣ, баҳусус, марҳалаҳои рушду инкишофи жанри қасида, дар мисоли қасидаҳои Сайфи Исфарангӣ, мусоидат карда метавонад. Диссертатсия дар тадқиқу таҳқиқи мукаммали адабиёти нимаи аввали аспи XIII, барқарор намудани рӯзгори сипаришудаи Сайфи Исфарангӣ кумак расонида, маводи онро метавон ҳангоми навиштани китобҳои дарсии таърихи адабиёти тоҷикии форсӣ барои мактабиён ва донишҷӯён, таълифи рисола ва мақолаҳои илмӣ оид ба таърихи адабиёт ва баҳши қасидасароии он истифода кард. Инчунин донишҷӯёни факултai филологияи тоҷик ҳангоми навиштани корҳои курсӣ ва дипломӣ аз маводи рисола мустафид буда метавонанд.

Натиҷаҳои асосии таҳқиқот дар 8 мақолаи یлмӣ, аз ҷумла 3 мақолае, ки дар маҷаллаҳои илмии тақризшавандай тавсиянамудаи Комиссияи олии аттестационии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Комиссияи олии аттестационии Вазорати маориф ва илми Федератсияи Россия ба табъ расидаанд, ифодай худро ёфтаанд:

[1M]. Раҳматова О. Мазмунсозӣ ва маъниофаринӣ дар қасоиди Сайфи Исфарангӣ / О. Раҳматова // Номаи донишгоҳ.- Ҳуҷанд, "Нури маърифат". - 2017, №2(51). - С. 132 - 138.

[2M]. Раҳматова О. Тасвири табиат дар тағazzулоти қасоиди Сайфи Исфарангӣ / О. Раҳматова // Паёми Донишгоҳи миллии Тоҷикистон. - Душанбе, 2017, №4/4. - С. 283 - 285.

[3M]. Раҳматова О. Қасидаҳои Сайфи Исфарангӣ ва маҳорати маъниофарии шоир дар онҳо / О. Раҳматова // Паёми донишгоҳи омӯзгорӣ. – Душанбе, 2018, №1(73). - С. 178 – 185,

[4M]. Раҳматова О. Мавзӯю мундариҷаи қасоиди Сайфи Исфарангӣ /О. Раҳматова // Масъалаҳои равоншиносӣ ва омӯзгорӣ. – Қўрғонтеппа, 2011, № 3. – С. 48 - 51.

[5M]. Раҳматова О. Мавқеи қасида дар эҷодиёти Сайфи Исфарангӣ / О. Раҳматова // Ахбори АИ Ҷумҳурии Тоҷикистон. – Душанбе: Дониш, 2015, - №4(240). - С. 161 - 165.

- 7 -

[6M]. Раҳматова О. Ҳунари қасидасарои Сайфи Исфарангӣ /О. Раҳматова // Маҷ. "Ҷавонон ва рушди илми муосир", №1. - Қўрғонтеппа, 2016. - С. 206-215.

[7M]. Раҳматова О. Соҳти қасидаҳои Сайфи Исфарангӣ / О. Раҳматова // Ахбори АИ Ҷумҳурии Тоҷикистон. – Душанбе: Дониш, 2016, - №2(242). - С. 155 - 162.

[8M]. Раҳматова О. Шоири қасидасаро /О. Раҳматова //Ганчи Исфара. Маҷаллаи адабӣ ва ҷамъиятию сиёсӣ. - № 8(22), августи 2016. – С. 6-8.

Ҳангоми муҳокимаи диссертатсияи номзадии Раҳматова Озодаҳон ба ду ҷанбаи он ҳамчун ҷанбаи норасой ишора шуд, ки яке ба мукаммалтар намудани дараҷаи омӯзиши мавзӯъ ва дигаре ба ҷо доштани ғалатҳои имлоиву китобат даҳл доштанд. Бо дарназардошти эътирофи ин норасоиҳо ва бартараф намудани онҳо аз тарафи муаллифи диссертатсия ҷаласаи кафедраи адабиёти тоҷики ДДБ ба номи Носири Ҳусрав диссертатсияи мазкурро чун кори илмии мукаммал ва анҷомёфта эътироф менамояд.

Диссертатсияи Раҳматова Озодаҳон дар мавзӯи «Соҳт, мавзӯъҳо ва поэтикаи қасидаҳои Сайфи Исфарангӣ» барои дарёftи дараҷаи илмии номзади илмҳои филологӣ аз рӯи ихтисоси 10.01.01 – Адабиёти тоҷик тавсия дода мешавад.

Хулосаи мазкур дар ҷаласаи кафедраи адабиёти тоҷики ДДБ ба номи Носири Ҳусрав қабул шудааст. Дар ҷаласа иштирок доштанд: 16 нафар, аз онҳо «тарафдор» 16 нафар, «муқобил» нест, «бетараф» нест, суратҷаласаи № 11 аз 25.06.2019.

Раиси маҷлис:

Мудири кафедраи адабиёти тоҷик,
номзади илмҳои филологӣ, дотсент: Аҳмадов С.Г.

Котиби илмӣ: саромӯзгор

Маҳмадалиева М.Р.

Имзои С.Г. Аҳмадов ва М.Р. Маҳмадалиеваро тасдиқ менамоям:

Сардори шуъбаи кадрҳои
ДДБ ба номи Носири Ҳусрав:

 Амиршоев А.А.